

c) Kritikus esetekben, amikor a késelem nehezen helyrehozható károkat okozna, a jelen Jegyzőkönyv a) pontja szerint ideiglenes intézkedéseket lehet tenni előzetes konzultálás nélkül, azzal a feltétellel, hogy a szóban forgó intézkedések megtétele után a tárgyalásra azonnal sor kerül.”

3. § A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a megállapodáshoz való csatlakozás alkalmából a következő nyilatkozatot tette:

„A Magyar Népköztársaság felhívja a figyelmet arra, hogy a megállapodás XIII. és XIV. cikke elentétben áll az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XV. ülészakán, 1960. december 14-én elfogadott, a gyarmati országok és népek függetlenségének megadásáról szóló 1514. számú határozatával.”

4. § (1) E törvényerejű rendelet 1979. év június 15. napján lép hatályba.

(2) A törvényerejű rendelet végrehajtásáról a pénzügyminiszter gondoskodik.

1979. évi 13. számú törvényerejű rendelet

a nemzetközi magánjogról¹⁷

I. fejezet

Általános szabályok

A törvényerejű rendelet célja és hatálya

1. § E törvényerejű rendelet célja a békés nemzetközi kapcsolatok fejlesztése érdekében annak meghatározása, hogy

— melyik állam jogát kell alkalmazni, ha polgári jogi, családi jogi vagy munkajogi jogviszonyban külföldi személy, vagyontárgy vagy jog (a továbbiakban: külföldi elem) szerepel és több állam joga lenne alkalmazható,

— milyen joghatósági és eljárási szabályok alapján kell eljárni külföldi elemet tartalmazó jogvitában.

2. § Nem lehet alkalmazni e törvényerejű rendeletet olyan kérdésben, amelyet nemzetközi szerződés szabályoz.

Jogi minősítés

3. § (1) Ha az alkalmazandó jog meghatározása szempontjából a jogvitában megítélendő tények, vagy viszonyok jogi minősítése kérdésében vita van, a magyar jog szabályainak és fogalmainak értelmezésével kell eljárni.

(2) Ha a magyar jog valamely jogintézményt nem ismer, vagy eltérő tartalommal, más elnevezéssel ismer, és az a magyar jog szabályainak értel-

mezésével sem határozható meg, a jogi minősítésben a jogintézményt szabályozó külföldi jogra is figyelemmel kell lenni.

Visszautalás az alkalmazandó jogra

4. § Ha e törvényerejű rendelet értelmében külföldi jogot kell alkalmazni, az alkalmazandó külföldi jognak a felmerült kérdést közvetlenül rendező szabályai irányadók. Ha azonban a külföldi jog a felmerült kérdésben a magyar jogra utal — e szabály figyelembevételével —, a magyar jogot kell alkalmazni.

Külföldi jog tartalmának megállapítása

5. § (1) A bíróság vagy más hatóság az általa nem ismert külföldi jog felől hivatalból tájékozódik, szükség esetén szakértői véleményt is beszerez és a fél által előterjesztett bizonyítékokat is figyelembe veheti.

(2) A külföldi jogról a bíróság vagy más hatóság megkeresésére az igazságügyminiszter felvilágosítást ad.

(3) Ha a külföldi jog tartalmát nem lehet megállapítani, a magyar jogot kell alkalmazni.

Viszonosság

6. § (1) A külföldi jog alkalmazása — ha jogszabály másként nem rendelkezik — nem függ a viszonosságtól.

(2) Ha jogszabály a külföldi jog alkalmazását viszonosságtól teszi függővé, a viszonosságot az ellenkező bizonyításáig fennállónak kell tekinteni. Ha jogszabály a viszonosság bizonyítását kívánja, a viszonosság fennállásáról az igazságügyminiszter ad a bíróságra és más hatóságra kötelező nyilatkozatot.

A külföldi jog alkalmazásának mellőzése

7. § (1) Mellőzni kell a külföldi jog alkalmazását, amennyiben az a magyar közrendbe ütköznék.

(2) A külföldi jog alkalmazása nem mellőzhető egymagában azért, mert a külföldi állam társadalmi-gazdasági rendszere a magyartól eltér.

(3) A mellőzött külföldi jog helyett a magyar jogot kell alkalmazni.

8. § (1) Nem lehet alkalmazni azt a külföldi jogot, amely a felek által — az egyébként irányadó jogszabály megkerülése céljából — mesterségesen vagy szinleléssel létrehozott külföldi elemhez kapcsolódik (csalárd kapcsolás).

(2) Csalárd kapcsolás esetében az e törvényerejű rendelet szerint egyébként irányadó jogot kell alkalmazni.

¹⁷ A kihirdetés napja: 1979. május 31.

tartásba vételére nincs szükség, személyes joga az alapszabályban megjelölt székhelyen irányadó jog.

(4) Ha a jogi személynek az alapszabály szerint nincs székhelye, vagy több székhelye van, és egyik állam joga szerint sem vették nyilvántartásba, személyes joga annak az államnak a joga, amelynek területén a központi ügyvezetés helye van.

(5) A jogi személy külön nyilvántartott fiókjának vagy telepének személyes joga annak az államnak a joga, amelynek területén a fiókot vagy telepet nyilvántartásba vették.

III. fejezet

Szellemi alkotások joga

Szerzői jog

19. § A szerzői jogokat annak az államnak a joga szerint kell elbírálni, amelynek területén a védelmet igénylik.

Iparjogvédelmi jog

20. § (1) A feltaláló és jogutódja annak az államnak a joga szerint és abban az államban részeseül védelemben, amelyben a szabadalmat megadták, illetőleg ahol a bejelentést megtették.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt szabályt kell értelemszerűen alkalmazni más iparjogvédelmi jogokra (ipari mintaoltalom, védjegy stb.) is.

IV. fejezet

Tulajdonjog és más dologi jogok

21. § (1) A dolog fekvésének helyén irányadó jogot kell alkalmazni — ha ez a törvényerejű rendelet másként nem rendelkezik — a tulajdonjogra és más dologi jogra, továbbá a zálogjogra és a birtokra.

(2) A dolog fekvésének helyén irányadó jog annak az államnak a joga, amelynek területén a dolog a jogi hatást kiváltó tény létrejöttének időpontjában van.

22. § (1) Ingó dolog elbirtoklására annak az államnak a jogát kell alkalmazni, amelynek területén a dolog az elbirtoklás idejének lejártakor volt.

(2) Az elbirtoklást a dolog fekvési helyének megváltozása önmagában nem szakítja meg.

23. § (1) Lajstromozott vízi vagy légi járműre vonatkozó dologi jogok keletkezését, fennállását vagy megszűnését annak az államnak a joga szerint kell elbírálni, amelynek lobogója vagy más felségjelvénye alatt a jármű közlekedik.

(2) A rendeltetési hely államának joga irányadó a szállítás alatt álló ingó dolgokra vonatkozó dologi

jogokra. Az ilyen dolgok kényszerű eladásával, beraktározásával vagy elzálogosításával kapcsolatos dologi joghatásokra azonban a dolog fekvésének helyén irányadó jogot kell alkalmazni.

(3) Az utas személyes joga irányadó az általa magával vitt személyes használati tárgyakra vonatkozó dologi jogokra.

(4) Ha a vállalati (üzleti) vagyon mint egész száll át a jogutódra, a dologi jogváltozásokat — az ingatlanra vonatkozó ilyen jogváltozások kivételével — a jogelőd személyes joga alapján kell megítélni.

(5) Ha a dolog tulajdonjoga bíróság rendelkezése alapján vagy végrehajtás során száll át, a jogszerezésre annak az államnak a jogát kell alkalmazni, amelynek bírósága rendelkezik, illetőleg, amelynek hatósága a végrehajtási ügyben eljár.

V. fejezet

Kötelmi jog

Szerződések

24. § A szerződésekre azt a jogot kell alkalmazni, amelyet a felek a szerződés megkötésekor, vagy később választottak. Jogválasztás hiányában az egyes szerződésekre alkalmazandó jogot a jelen fejezet 25—29. §-ai szerint kell megállapítani.

25. § A szerződésre vonatkozó jog annak az államnak a joga, amelyben a szerződés megkötésének időpontjában

a) adásvételi szerződésnél az eladónak,

b) bérleti és haszonbérleti szerződésnél a bérbeadónak,

c) a szerzői jogvédelem alá tartozó jogok hasznosítására vonatkozó szerződésnél a felhasználónak,

d) az iparjogvédelmi, valamint anyagi értéket képviselő egyéb jogok hasznosítására vonatkozó szerződésnél a használatba adónak,

e) letéti (raktározási) szerződésnél a letéteményesnek,

f) megbízási szerződésnél a megbizottnak,

g) bizományi szerződésnél a bizományosnak,

h) kereskedelmi képviseletre vonatkozó szerződésnél a képviselőnek (ügynöknek),

i) fuvarozási és szállítmányozási szerződésnél a fuvarozónak, illetve szállítmányozónak,

j) a bank- és hitelügyletekre vonatkozó szerződésnél a bank szolgáltatást nyújtó pénzügyintézetnek,

k) biztosítási szerződésnél a biztosítónak,

l) kölcsön- és haszonkölcsön-szerződésnél a kölcsönadónak,

m) ajándékozási szerződésnél az ajándékozónak a lakóhelye, szokásos tartózkodási helye, illetve a székhelye, vagy a telephelye van.

26. § (1) Ingatlanra vonatkozó szerződésre az ingatlan fekvési helyének jogát, lajstromozott vízi vagy légi járműre vonatkozó szerződésre pedig an-